

عنوان مقاله: بررسی تاثیر مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان (مطالعه موردی: مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد)

امامعلی سمندر حبشی^۱

قاسم رحیمی^۲

صمد نوتاش^۳

رضا ممی زاده^۴

چکیده

مشاوره آموزشی می تواند کمک هایی از جمله تصویر واضح و واقع بینانه ای از موقعیت، احساسات و توانایی، انتخاب راه های جدید برای درک و حل مسئله، اعتماد به نفس، قبول مسئولیت، تغییر انگیزه، تغییر مهارتهای مورد نیاز، بهبود بخشیدن به وضعیت استفاده از استعداد بالقوه کارآموزان باشد در این راستا، درسالهای اخیر مشاوره آموزشی و شغلی در مطالعات کارآفرینی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. هدف از این تحقیق افزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان از طریق مشاوره آموزشی و شغلی می باشد. بدین منظور از بین مراکز آموزش فنی و حرفه ای مرکز برادران پارس آباد - مرکز خواهران پارس آباد - مرکز دو منظوره اصلا ندوز شهرستان پارس آباد انتخاب شد. ابزار سنجش این تحقیق، پرسشنامه می باشد و از نرم افزار SPSS جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید. داده ها بوسیله پرسشنامه محقق ساخته که دارای ۳۱ پرسشنامه می باشد جمع آوری گردیده و روایی آن از طریق ۴ نفر خبره کارآفرینی و از نظر پویایی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ با ضریب ۰/۸۰۵۶ مورد تأیید قرار گرفت در این تحقیق از طریق فرمول کرجسی و مورگان محاسبه به تعداد ۵۹ نفر به عنوان حجم نمونه از ۷۰ نفر کارشناسان و مربیان که دارای چندین سال تجربه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد محاسبه و مورد مطالعه قرار گرفتند برپایه نتایج بدست آمده از این تحقیق، مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.

کلید واژگان: مشاوره آموزشی، رفتار کارآفرینانه، کارآموزان، مراکز آموزشی

^۱ . کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی، کارمند مرکز آموزش فنی و حرفه ای پارس آباد، ۰۹۱۴۴۵۱۸۴۷۲، karafarin_tvto@yahoo.com

^۲ . دانشجوی دکترای کشاورزی، کارمند اداره کل آموزش فنی و حرفه ای اردبیل، ۰۹۱۴۳۵۲۷۴۲۱، Amozesh.artvto@yahoo.com

^۳ . کارشناسی ارشد کشاورزی، کارمند اداره کل آموزش فنی و حرفه ای اردبیل، ۰۹۱۴۳۵۱۳۱۸۹، Samad_notash@gmail.com

^۴ . کارشناسی برق، کارمند اداره کل آموزش فنی و حرفه ای اردبیل، ۰۹۱۴۳۵۴۴۴۳۸، Rezamamizade@yahoo.com

Title: effect of educational counseling to increase entrepreneurial behavior trainees (Case study:technical and vocational training centers,city Parsabad)

**Emamali Samandarhabashi
Gasem Rahimi
Samad Notash
Reza Mamizade**

Abstract

Educational counseling can help such a clear and realistic picture of the situation, feelings and the ability to select a new way to understand and solve the problem, confidence, responsibility, motivation to change, change the required skills, improve the status and use of potential trainees in this regard, training advice and job in recent years has been highly regarded for entrepreneurial studies. This research assessment tool, and it is a questionnaire with SPSS software was used for data analysis. Data by researcher-made questionnaire with ۳۱ questionnaires collected were its validity through ۴ experts entrepreneurship horizon dynamics through ۸۰۵۶ was confirmed in this study by the formula Krejcie Vmvrigan calculate the . Cronbach's alpha coefficient . number of ۵۹ people

Keywords: educational counseling, entrepreneurial behavior, trainees, training centers

۱- مقدمه

امروزه نیاز به کارآفرینی به یکی از مهمترین و گسترده ترین فعالیتهای نهاد های آموزشی شده است. به تعبیری دیگر کارآفرینی، کانون و مرکز ثقل کار و تلاش و پیشرفت بشر در عصر حاضر تلقی می شود. کارآفرینی همان فرایند تاسیس و یا توسعه کسب و کار، بر مبنای یک فکر و ایده نو است. کارآفرینی به منظور رشد و نمو در جوامع، نیازمند وجود فرهنگ خاصی است با توجه به اهمیت کلیدی کارآفرینی در اقتصاد های نوین (ایجادشرکتهای کوچک و متوسط)، کشورهای مختلف، برنامه های مفصلی را برای بسط چنین فرهنگی در جامعه خود تدارک دیده اند تا بتوانند همچنان مسیر رشد و پویایی را ادامه دهند. بنابراین شناسایی عوامل موثر بر ایجاد رفتار کارآفرینانه در جامعه و نیز ابعاد مختلف اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی محسوب می شود، به گونه ای که عنصر کارآفرینی به عنوان موتور محرک تولید و توسعه اقتصادی واز سویی پرورش دهنده و تقویت کننده روحیه سرمایه گذاری و بهره وری در نیروی انسان تلقی می شود این پژوهش پیرامون بررسی تاثیر مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه (مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان) صورت گرفته است جامعه آماری در این تحقیق مربیان و کارشناسان مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان می باشد و نمونه آماری نیز تعداد ۵۹ نفر تعیین گردید. با توجه به نتایج حاصل از فرضیه اصلی تحقیق مشخص شده است که مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای تاثیر معناداری وجود دارد. به علاوه نتایج حاصل از فرضیات فرعی تحقیق نشان دهنده این بود که عدم مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای تاثیر منفی دارد.

۲- بیان مسأله تحقیق

کارآفرینی، فرهنگ درک تغییر و کشف فرصت کارآفرینان و شرکتهای کارآفرین، همگام با تغییرات گام بر میدارند و می کوشند فرصتهای ایجاد شده در جریان این تغییرات را کشف و از آنها بهره برداری کنند همگامی با تغییرات مستلزم بستر تغییر رفتار است که به تغییر بهاء داده و به استقبال آن می رود بستری که می تواند در صورت لزوم، راهیافتها و عملکردهای سنتی و قدیمی را کنار گذارد و راهیافتهای نوینی را برگزینند. (Jeffrey & Baron, ۲۰۰۰) امروزه سازمانهای دولتی مانند سازمانهای غیر دولتی خصوصی با این سؤال مواجه اند که چگونه می توان مشاوره و توسعه کارآفرینی در سازمانها را بهبود بخشید؟ سازمانهای امروزی در محیطی پویا، پرابهام و متحول فعالیت می کنند. با توجه به این که یکی از بارزترین ویژگیهای عصر حاضر تغییرات و تحولات شگرف و مداومی است که در طرز تفکر، ارزشهای اجتماعی، روشهای انجام کار و بسیاری از پدیده های دیگر زندگی به چشم می خورد. سازمانها با تغییراتی مواجه هستند که در دنیای مشتری گرایی و رقابت افزای کنونی هر نوع مقاومتی را در هم کوبیده و همه را با خود به جلو می برد. وسعت و تنوع تغییراتی که بر سازمانهای امروزی وارد می شود به قدری زیاد است که برای آنها چاره ای جز انطباق و پاسخگویی به این تغییرات وجود ندارد از این رو مشاوره کارآفرینی نقش مهمی را در دنیای پرتلاطم امروزی بازی می کند. برای ترویج کارآفرینی باید شرایط مناسبی وجود داشته باشد. عواملی که توسعه کارآفرینی تحت تاثیر قرار می دهند جو یا محیط کارآفرینی نامیده می شود. آموزش و مشاوره دارای نقش کلیدی در توسعه این امر مهم است. در این تحقیق بررسی تاثیر مشاوره آموزشی بر توسعه رفتار کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان برای توسعه فرهنگ کارآفرینی است و از طرف دیگر عوامل مؤثر در سوق دادن مراکز آموزشی مهارتی به سوی یک مرکز کارآفرین نکته اصلی دیگری است که باید مدنظر قرار گیرد. هر چند در سالهای

اخیر با راه اندازی مراکز رشد و پارک های فناوری قدم های مهمی در این رابطه برداشته شده است هنوز مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای فاصله‌ی زیادی برای تبدیل شدن به یک مرکز کارآفرین دارد و مهم ترین سؤالی که در این خصوص مطرح می شود این است چرا مهارت آموختگان مراکز آموزش فنی و حرفه ای در ایران کارآفرین نیستند و چگونه می توان خروجی مراکز آموزشهای مهارتی را به سمت اثر گذاری بیشتر در زمینه کارآفرینی سوق داد.

۳- اهداف تحقیق

هدف اصلی:

بررسی تاثیر مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه (مطالعه موردی کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای پارس آبادمغان) میباشد.

اهداف فرعی:

- ۱- ایجاد انگیزه‌های کارآفرینی در کارآموزان
- ۲- افزایش ویژگی‌های کارآفرینی کارآموزان
- ۳- افزایش مهارت‌های شخصی کارآفرینی کارآموزان
- ۴- افزایش مهارت‌های مدیریتی کارآفرینی کارآموزان
- ۵- افزایش مهارت‌های فنی کارآفرینی کارآموزان

۴- اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

در حال حاضر بطور فزاینده ای این انتظار است که مراکز آموزش فنی و حرفه ای در کنار تعلیم علمی و عملی باید وظیفه دیگری را نیز به عنوان محرک های ابتکار و رشد اقتصادی هر منطقه بر عهده گیرند. ، علاوه بر این دولت‌ها به منظور رشد اقتصادی و در پاسخ گویی به بزرگترین چالشهای اقتصادی، یعنی بهبود استانداردهای زندگی، اشتغال و افزایش درآمدهای مالیاتی فعالیت می کنند(دانا ۲۰۰۱، ۲) همچنین سیاستهای سرمایه گذاری آموزشی دولت‌ها(بطور کلی آموزش و بطور جزئی آموزش مهارتی) بالفطره با اهداف ملی گره خورده و این سیاستهای آموزشی می تواند در شرایط مناسب، باعث مزیت های قطعی برای کشورها شود (کارنوی و دیگران، ۳، ۱۳۸۴). در این میان حرفه آموزی نیز از دیر باز مورد توجه عموم بوده و کسب و تخصص و مهارت به مثابه یک تجربه مفید و بهره ور و در عین حال اشتغالزا و درآمدآفرین موضوعی است که ضرورت‌های آن هیچگاه از رونق و اهمیت باز نمانده است در شرایط کنونی بخش قابل ملاحظه ای از جمعیت فعال کشور فاقد مهارت و تخصص کافی برای انجام کار بوده و یا پاره ای از شاغلین از صلاحیت شغلی و یا به تعبیر دقیق تر و استاندارد شده برخوردار نیستند و در بازار کار حرفه ها و مهارت‌ها از نظر سطح تخصص و اندوخته های فنی و تجربه مطلوب و کارآمد نیستند. آموزش فنی و حرفه ای که سازمان مستقلی به نام سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور عرضه کننده انواع آموزشهای مهارتی، خدماتی، فنی و ... می باشد. نقش مؤثر در طراحی و اجرای دوره های آموزشی داشته و خدمات مطلوبی را به متقاضیان و هنر جوان ارائه می دهد. آموزشهای فنی و حرفه ای مجموعه آموزشهای عملی و علمی است که هدف آن ایجاد شرایط لازم برای کسب دانش و ایجاد نگرش و پرورش مهارت کارآموزان به منظور احراز شغل و ارتقاء مهارت می باشد و منجر به دریافت گواهینامه می گردد این آموزشها در قالب دوره های ۲ تا ۲۴ ماهه با آموزش در مراکز ثابت، آموزش ضمن کار، تربیت مربی و آموزش در آموزشگاههای آزاد برگزار می شود و از این طریق نسبت به تامین و تربیت نیروی ماهر مورد نیاز بخش های مختلف صنعتی کشاورزی و خدماتی کشور اقدام می شود. در حال حاضر جهت گیری اصلی آموزشهای فنی و حرفه ای،

آموزش مهارت سخت افزاری (انتقال فن و حرفه ی تجهیزات) به کارآموزان است. و انتظار می رود کارآموزان بعد از اتمام دوره های آموزشی که با هزینه هنگفت بخش دولتی و خصوصی اجرا می گردد به صورت احداث یک مغازه نظیر یک تعمیرگاه اتومبیل برای خود و دیگران شغل ایجاد کند. عدم ارائه مشاوره آموزشی مربوط به نوع آوری و خلاقیت بازاریابی، نحوه تدوین و ارزیابی طرح کسب و کار، مطالعه بازار، روشهای مالی کسب و کار، ثروت آفرینی و ارزش آفرینی که همان کارآفرینی می باشد از محدودیتها و مسائلی است که اثربخشی آموزشهای فنی و حرفه ای را تا حد زیادی کاهش داده است تغییر نگرش آموزش مراکز آموزش فنی و حرفه ای از فنی صرف به آموزشهای کارآفرینی می تواند موجب ارتقاء و اثربخشی آموزشها ی فنی و مهارتی شده و جهت این آموزشها را از اشتغال مزدبگیری به سمت خوداشتغالی و کارآفرینی سوق دهد. و این کمبود به وضوح در مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد دیده می شود.

۵- سوال اصلی تحقیق

آیا مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه تاثیر دارد؟

سوالات فرعی

- ۱- آیا ایجاد انگیزه های کارآفرینی برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد؟
- ۲- آیا افزایش ویژگی های کارآفرینی برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد؟
- ۳- آیا کسب مهارت های شخصی کارآفرینانه برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد؟
- ۴- آیا کسب مهارت های مدیریتی کارآفرینه برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد؟
- ۵- آیا کسب مهارت های فنی کارآفرینانه برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد؟

۶- فرضیه اصلی تحقیق

مشاوره آموزشی برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.

فرضیات فرعی تحقیق:

- ۱- ایجاد انگیزه های کارآفرینی برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.
- ۲- افزایش ویژگی های کارآفرینی برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.
- ۳- کسب مهارت های شخصی کارآفرینانه برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.
- ۴- کسب مهارت های مدیریتی کارآفرینه برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.
- ۵- کسب مهارت های فنی کارآفرینانه برافزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان تاثیر دارد.

۷- تعاریف اصطلاحات و متغیرهای تحقیق:

تعریف واژه کارآفرین:

برای کارآفرین تعاریف مختلفی در منابع فارسی و خارجی بیان شده است که به ذکر بعضی از آنها می پردازیم. کارآفرین^۱ عاملی است که تمامی ابزار تولید را ترکیب می کند و مسئولیت ارزش تولیدات، بازیافت کل سرمایه ای را که به کار می گیرد، ارزش دستمزدها، بهره و اجاره ای را که می پردازد و همچنین سود حاصل را به عهده می گیرد (جان باتیست سی^۲)

۱. Entrepreneur

۲. Jean Baptiste Say

کارآفرین نیروی محرکه اصلی در توسعه اقتصادی است و نقش وی عبارت است از نوآوری یا ایجاد ترکیب های تازه از مواد می باشد (ژوزف شومپتر)^۱.

کارآفرین به عنوان یک تسریع کننده، جرقه رشد و توسعه اقتصادی را فراهم می کند (ویلکن)^۲.

کارآفرین کسی است که فعالیتهای اقتصادی کوچک و جدیدی را با سرمایه خود شروع می کند (پیتراکرا).

کارآفرینان افرادی هستند که نوآوری می کنند، فرصتهای تجاری را شناسایی، خلق و ترکیبات جدیدی از منابع ارائه می کنند تا در محیط عدم قطعیت از این نوآوری ها سود کسب کنند (رافائل امیت)^۳.

بنابر تعریف واژه نامه دانشگاهی وبستر، کارآفرین کسی است که متحد می شود مخاطره های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند.

از نظر اسلام کارآفرین فرد تلاشگری است که با اتکا به نفس و توکل به خداوند بتواند از حداکثر توانایی های جسمی، مادی و تخصصی خود در جامعه ای که در آن زندگی می کند استفاده نماید.

مفهوم واژه کارآفرینی^۴

واژه ((کارآفرینی)) از کلمه فرانسوی *Entrepreneure* به معنای متهد شدن به معنای معنای متهد شدن نشئت گرفته است.

کارآفرینی

کارآفرینی فرآیند یا مفهومی است که در طی آن فرد کارآفرین با ایده های نو و خلاق و شناسایی فرصت های جدید، با بسیج نو، سازمان های جدید و نوآور رشد یابنده مبادرت می ورزد. این امر توأم با پذیرش خطرات منابع با ایجاد کسب و شرکت های می شود. بنابراین «کارآفرینان» عوامل تغییر هستند که است ولی اغلب منجر به معرفی محصول یا ارائه خدمت به جامعه گاهی موجب پیشرفتهای حیرت انگیز نیز شده اند.

کارآفرینی پروسه تغییر و خلق چیزی متفاوت است ((هویت اقتصادی جدیدی که روی محصول یا خدمتی بدیع، یا در کمترین حالت، روی چیزی که به طور قابل ملاحظه ای با محصولات یا خدمات ارائه شده در هر جای دیگری از بازار متفاوت باشد، تمرکز یافته است (برویات و جولین^۵، ۲۰۰۰)

مشاوره آموزشی

مشاوره به معنای کمک به سازگاری. بلاکر (۱۹۷۴) به نقش سازگاری مشاوره اشاره می کند. به نظر وی، در رابطه مشاوره ای به فرد کمک می شود تا مجموعه رفتار های مورد نیاز را کسب کند و بتواند با تقاضاها و انتظاراتی که از نقشهای تازه ناشی می گردد سازگار شود. مشاوره به معنای کمک به تغییر رفتار مراجع. مشاوره یک رابطه دوجانبه است که در آن مراجع مشکلات رفتاری خود را که به تنهایی قادر به حل آنها نیست برای مشاوره با صلاحیت و دارای تجربه علمی و عملی مطرح می سازد و از او کمک می گیرد تا راه حلی برای آنها بیابد. یعنی شرایطی که باعث تغییر رفتار مراجع می شود از طریق مصاحبه انجام می گیرد.

۱. Joseph Schumper

۲. Wilken

۳. Rafael Amit

۴. Entrepreneurship

۵. Broyat & Joolien

۸- پیشینه تحقیق

بررسی پیشینه ی تحقیق، نشان می دهد که کارآفرینان ویژگی های مخصوص دارند (Matviuk, 2010, p65). رویکردی که کارآفرینی را براساس ویژگی های کارآفرینی تبیین می کند رویکرد شخصیتی معروف است (جهانگیری و کلانتری، ۱۳۸۷، ص ۹۰). رویکرد ویژگی های شخصیتی بر این فرضیه تاکید می کند که کارآفرینان ویژگی ها، دیدگاه ها و ارزش هایی دارند که یک نیروی محرک برای آن ها فراهم کرده آن ها را از دیگران متمایز می کند. مک کلند ویژگی های افراد کارآفرین را شامل انگیزه ی پیشرفت، ریسک پذیری، کنترل درونی، خلاقیت و استقلال طلبی می داند و اعتقاد دارد که گرایش مثبت به کارآفرینی از جمله ویژگیهای مهم کارآفرینان می باشد.

- با توجه به تحقیق بعمل آمده توسط آقایان رضا زعفریان، احمد کوهی و خانم سارا عطاران، تحت عنوان ارزیابی اثربخشی آموزش الکترونیکی کارآفرینی (بررسی موردی: رشته کارآفرینی در مرکز آموزش های الکترونیکی دانشگاه تهران) انجام گرفته بود بر پایه نتایج بدست آمده از این تحقیق، آموزش الکترونیکی کارآفرینی، در دو بعد ایجاد انگیزش و آموزش مهارتها اثربخش می باشد.

- در بررسی نقش آموزش درس مبانی کارآفرینی در قصد کارآفرینی دانشجویان رشته های غیر مدیریت دانشکده های هنر و ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران توسط زهرا آراستی وهمکارانش تحقیق انجام گرفته بود نتایج تحلیل داده ها نشان داده بود که آموزش درس مبانی کارآفرینی بر قصد کارآفرینی دانشجویان و عوامل تعیین کننده ی آن شامل نگرش نسبت به رفتار، هنجارهای ذهنی و درک کنترل رفتاری تاثیرگذار است .

- در تحقیقی تحت عنوان آموزش و ترویج کارآفرینی در میان دانش آموزان توسط ناهید شیخان انجام گرفته است نتیجه گرفتند که آموزش و ترویج کارآفرینی باعث افزایش تواناییهای کارآفرینی(فکریابی، نوآوری، خلاقیت، فرصت یابی، مخاطره پذیری) و افزایش مهارتهای کسب و کار شامل(مدیریت، بازاریابی، حسابداری، فناوری اطلاعات و...) دانش آموزان می شود

- در بررسی اثربخشی آموزش مهارت های کارآفرینی که توسط لقمان احمدی در ستاد کارآفرینی شهرداری تهران برنگرش نسبت به بازار کار و خود پنداره شغلی افراد انجام گرفت از بین ۳۰ نفر (۱۹ زن و ۱۱ مرد) به صورت تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش تحت آموزش مهارت های کارآفرینی قرار گرفتند و گروه گواه هیچ آموزشی دریافت نکردند. نتایج حاکی از آن بود که آموزش مهارت های کارآفرینی میزان نگرش نسبت به بازار کار و خود پنداره شغلی آزمودنی های گروه آزمایش را در مقایسه با گروه گواه افزایش داده است.

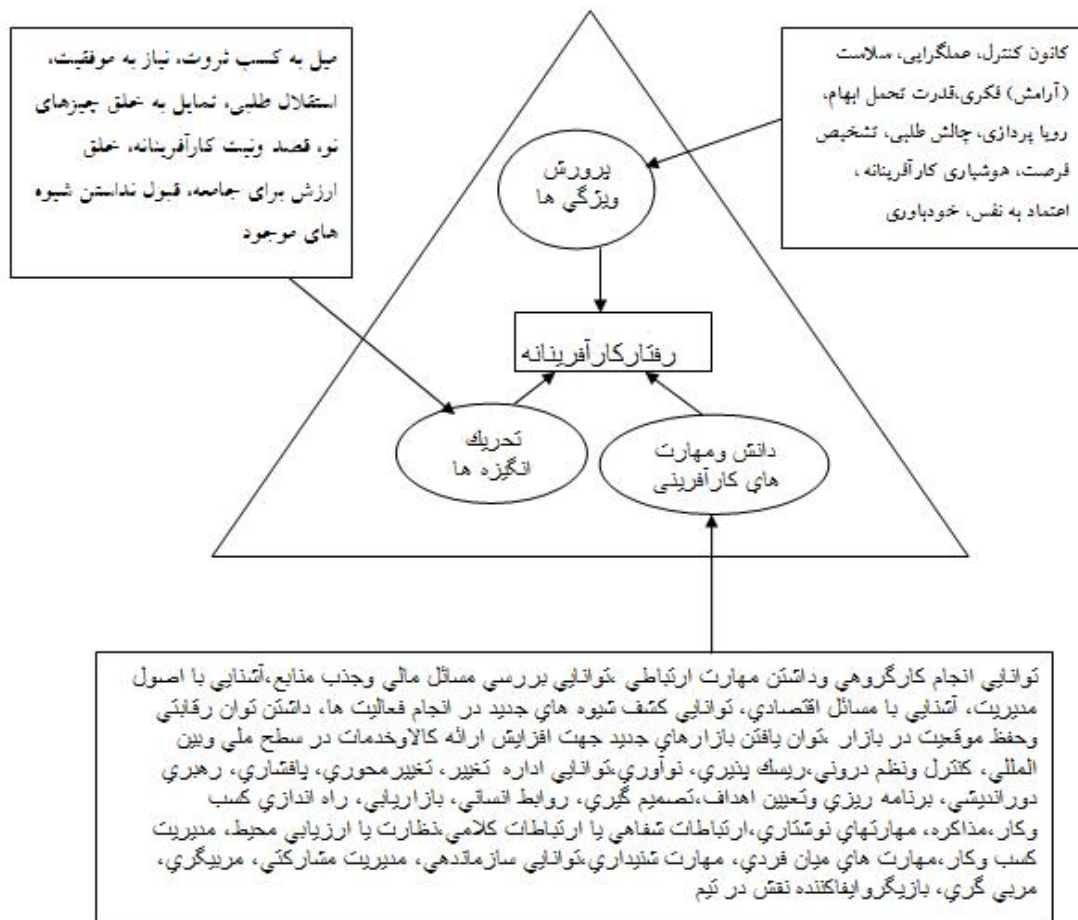
- پیشینه تحقیق در ایران و سایر کشورها در این قسمت و قسمت های دیگر این تحقیق بررسی شد و این بررسی اهمیت موضوع آموزش کارآفرینی در نهادهای مختلف آموزشی نشان می دهد که همسویی با یافته های تحقیق دارد.

۹- مدل تحلیلی تحقیق

ما در این تحقیق بر آنیم تا نقش مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه مورد بررسی قرار دهیم. بدین منظور برای عامل آموزش یکسری متغیر تعریف نموده و سپس تاثیر آن ها را در افزایش رفتار کارآفرینانه مورد بررسی قرار می دهیم. براساس آنچه نیاز است می توان نمودار ذیل (نمودار شماره یک) را به عنوان مدل محقق ساخته برای توجیه تاثیر متغیرهای پرورش ویژگی ها(کانون کنترل، عملگرایی، سلاست (آرامش) فکری، قدرت تحمل ابهام، رویا پردازی، چالش طلبی، تشخیص فرصت، هوشیاری کارآفرینانه)، تحریک انگیزه ها(میل به کسب ثروت، نیاز به موفقیت، استقلال طلبی، تمایل به خلق چیزهای

نو، قصد و نیت کارآفرینانه، خلق ارزش برای جامعه، قبول نداشتن شیوه های موجود) و دانش و مهارت های کارآفرینی (توانایی انجام کارگروهی و داشتن مهارت ارتباطی، توانایی بررسی مسائل مالی و جذب منابع، آشنایی با اصول مدیریت، آشنایی با مسائل اقتصادی، توانایی کشف شیوه های جدید در انجام فعالیت ها، داشتن توان رقابتی و حفظ موقعیت در بازار، توان یافتن بازارهای جدید جهت افزایش ارائه کالا و خدمات در سطح ملی و بین المللی، کنترل و نظم درونی، ریسک پذیری، نوآوری، توانایی اداره تغییر، تغییر محوری، پافشاری، رهبری دوراندیشی، برنامه ریزی و تعیین اهداف، تصمیم گیری، روابط انسانی، بازاریابی، راه اندازی کسب و کار، مذاکره، مهارتهای نوشتاری، ارتباطات شفاهی یا ارتباطات کلامی، نظارت یا ارزیابی محیط، مدیریت کسب و کار، مهارت های میان فردی، مهارت شنیداری، توانایی سازماندهی، مدیریت مشارکتی، مربیگری، مربی گری، بازیگر و ایفاکننده نقش در تیم) بر افزایش رفتار کارآفرینانه ارائه نمود.

شکل (۱) مدل تحقیق

۱۰- روش تحقیق

تحقیق حاضر از جهت هدف کاربردی است. زیرا که برای حل مسائل اجرایی و واقعی بکار گرفته شده است. از جهت روش توصیفی پیمایشی است. پیمایشی روشی است که در آن اطلاعات از طریق افرادی که پاسخگو نامیده می شوند و به سؤالات جواب می دهند گردآوری می شود.

۱۱- قلمرو تحقیق

بررسی نیازهای آموزشی مشاوره کارآفرینی کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان پارس آباد مغان که شامل سه مرکز (مرکز برادران پارس آباد، خواهران پارس آباد، مرکز دومنظوره اصلاندوز) می باشد این تحقیق از نظر زمانی مربوط به سال ۱۳۹۴ می باشد.

۱۲- جامعه و حجم نمونه تحقیق

جامعه آماری که به آن جمعیت آماری نیز گفته می شود، مجموعه افراد دارای ویژگی های مشترک می باشد که تحقیق در باره آن انجام می شود. کار مهم محقق این است که با دقت و به صورت کامل جامعه را تعریف کند تعریف جامعه باید به صورت دقیق عنصرها باشد که به جامعه تعلق دارند و آن را می سازند. در این تحقیق جامعه‌ی آماری تمام مربیان و کارشناسان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان پارس آباد مغان به تعداد ۷۰ نفر می باشد. حجم نمونه عبارتست از تعدادی از افراد جامعه که صفات آنها با صفات جامعه مشابهت داشته و معرف جامعه بوده، در عین حال جامعه متنجانس و همگن باشد (حافظ نیا، ۱۳۸۲، ۱۲۱).

در این پژوهش با توجه به اینکه جامعه آماری به تعداد ۵۹ نفر از مربیان و کارشناسان مراکز پارس آباد مغان می باشند روش نمونه گیری در این تحقیق تصادفی ساده بوده و با توجه به اینکه جامعه آماری محدود بوده فرمول کرجسی و مورگان برای تعیین حجم نمونه که به صورت ذیل می باشد، استفاده شده است.

$$S = \frac{x^2 NP(1-P)}{d^2(N-1) + x^2} \quad (1)$$

که در آن S تعداد نمونه مورد نیاز است، N تعداد اعضای جامعه، P نسبت جمعیت (این

نسبت وقتی ۰/۵ باشد حداکثر نمونه مورد نیاز را به دست میدهد)، d درجه دقت نسبت (معمولاً ۰/۰۵) (d=۰/۰۵)

x^2 مقداری از جدول کای اسکور با یک درجه آزادی در سطح اطمینان ۰/۰۵ است.

۱۳- محدودیت ها و مشکلات تحقیق

در این تحقیق محدودیت و مشکلاتی که وجود داشت خود کارشناسان و مربیان علیرغم اینکه دارای تحصیلات بالایی داشتند ولی با سواد کارآفرینی بیگانه بودند فقط در حد ضعیف در خصوص دانش و مهارت کارآفرینی معلومات داشتند و این

عمل باعث می‌شد که کلمات ساده‌ی استفاده شده در پرسشنامه را به خوبی نتوانند تجزیه و تحلیل و معنی کنند و این امر در پاسخ دادن به پرسشنامه ارائه شده توسط محقق را با مشکل روبرو ساخته بود

۱۴- روش تحقیق

به طور کلی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری را می‌توان با توجه به دو ملاک تقسیم کرد.

الف) هدف تحقیق (ب) نحوه گردآوری داده‌ها

بر این اساس پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است.

نمونه آماری و روش محاسبه حجم نمونه

نمونه آماری، یک مجموعه فرعی از جامعه آماری است که با مطالعه آن محقق قادر است نتیجه را به کل جامعه آماری تعمیم دهد. (سکاران، ۱۳۸۱: ۲۹۵) یا به عبارت دیگر، تعداد محدودی از آحاد جامعه آماری که بیان‌کننده ویژگی‌های اصلی جامعه باشد را نمونه گویند. (آذر، مؤمنی، ۱۳۸۳؛ ۶)

بنابراین جهت محاسبه حجم نمونه مورد نیاز برای پژوهش از جدول مورگان و کرجسی استفاده می‌شود. که تعداد نمونه برابر ۵۹ نفر می‌شود.

(۲)
$$S = \frac{x^2 N^2 (1-P)}{d^2 (N-1) - x^2}$$
 که در آن S تعداد نمونه مورد نیاز است، N تعداد اعضای جامعه، P نسبت جمعیت (این نسبت وقتی ۰/۵ باشد حداکثر نمونه مورد نیاز را به دست می‌دهد)، d درجه دقت نسبت (معمولاً ۰/۰۵) و x^2 مقداری از جدول کای اسکور با یک درجه آزادی در سطح اطمینان ۰/۹۵ است.

پرسشنامه

ابزار جمع‌آوری داده‌ها، در هر پژوهش پیمایشی، پرسشنامه است. پرسشنامه مجموعه‌ای از سوالها است که پاسخ‌دهنده با ملاحظه آنها پاسخ‌های لازم را ارائه می‌دهد. این پاسخ‌ها داده‌های مورد نیاز پژوهشگر را تشکیل می‌دهد. ابزار اصلی استفاده در این تحقیق پیمایشی پرسشنامه می‌باشد.

متداول‌ترین ابزاری که امروزه به منظور سنجش نگرش از آن استفاده می‌شود مقیاس لیکرت^۱ است. این مقیاس در ابتدای سال ۱۹۳۰ توسط لیکرت ابداع شد. در این روش پژوهشگر سوالاتی را درباره موضوعات جداگانه مشخصی طراحی و تدوین می‌نماید و هر یک از این نمونه‌ها نیز به اظهار نظر پیرامون هر یک از سوالات مذکور می‌پردازند (مک‌ناب، ۱۳۹۰: ۲۳۷).

شکل کلی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
امتیاز بندی	۵	۴	۳	۲	۱

^۱. Likert

جدول ۱ ترکیب سئوالات پرسشنامه

فرضیات	شماره سئوالات	جمع سئوالات
فرضیه اول	۲،۳،۴،۵،۱۰	۵
فرضیه دوم	۶ و ۷ و ۸ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳	۶
فرضیه سوم	۹ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷	۴
فرضیه چهارم	۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۶ و ۲۷	۹
فرضیه پنجم	۱۴ و ۲۵ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۱	۶
جمع		۳۰

۱۵- ویژگی های فنی ابزارهای گردآوری داده ها

دو ویژگی اساسی اندازه گیری که باید در بررسی تناسب و مفید بودن ابزارهای اندازه گیری مورد توجه قرار گیرد، روایی و پایایی است. بطور کلی دو سوال مهم در بررسی یافته های یک تحقیق مطرح می شود؛ اول اینکه نسبت به یافته های تحقیق یک طرح تا چه اندازه می توان اطمینان داشت؟ در پاسخ به این سوال باید اعتبار درونی تحقیق را مورد نظر قرار دهیم. سوال دوم این است که تا چه اندازه می توان یافته های تحقیق را به جوامع دیگر و شرایط گوناگون تعمیم داد؟ این سوال با اعتبار بیرونی تحقیق سرو کار دارد.

۱۶- روایی^۱ پرسشنامه

مقصود از روایی آن است که آیا ابزار اندازه گیری می تواند ویژگی و خصیصه ای که ابزار برای آن طراحی شده است را اندازه گیری کند یا خیر؟ اهمیت روایی از آن جهت است که اندازه گیری های نامناسب و ناکافی می تواند هر پژوهش علمی را بی ارزش و ناروا سازد(خاکی، ۱۳۸۷، ۲۸۴).

در تامین روایی پرسشنامه های مورد استفاده در این پژوهش، روایی محتوا^۲ و روایی سازه^۳ مدنظر است. روایی محتوا، نوعی اعتبار است که معمولا برای بررسی اجزای تشکیل دهنده یک ابزار اندازه گیری بکار برده می شود، در واقع این نوع اعتبار فرآیند تعیین معرف بودن سئوالات ابزار با توجه به ویژگی ها، مهارت ها، دانش و آنچه مورد اندازه گیری واقع می شود، می باشد. روایی محتوا توسط افراد متخصص و اساتید تعیین می شود. روایی سازه نیز با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی انجام شده است.

. Validity
. Content Validity
. Construct Validity

۱۷- پایایی^۱ پرسشنامه

مقصود از پایایی آن است که ابزار اندازه‌گیری را در یک فاصله زمانی کوتاه چندین بار و به گروه واحدی از افراد بدهیم نتایج حاصله نزدیک به هم باشد. برای اندازه‌گیری پایایی از شاخصی به نام ضریب پایایی استفاده می‌کنیم و اندازه آن معمولاً بین صفر تا یک تغییر می‌کند. ضریب پایایی صفر معرف عدم پایایی و ضریب پایایی یک معرف پایایی کامل است. در این تحقیق به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه همبستگی درونی ابزار اندازه‌گیری که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند به کار می‌رود. بنابراین به منظور اندازه‌گیری قابلیت اعتماد، از روش آلفای کرونباخ و با استفاده از نرم‌افزار Spss ۱۹ انجام گردیده است. با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آلفای کرونباخ را محاسبه می‌کنیم.

$$r_r = \frac{J}{J-1} \left(1 - \frac{\sum_{j=1}^n s_j^2}{S^2} \right) \quad (3)$$

که در آن:

J = تعداد زیر مجموعه‌های سؤال‌های پرسشنامه یا آزمون
J = واریانس زیر آزمون

S^۲ = واریانس کل پرسشنامه یا آزمون

بدین منظور یک نمونه اولیه شامل ۱۹ پرسشنامه پیش آزمون گردید و سپس با استفاده از داده‌های به دست آمده از این پرسشنامه‌ها و به کمک نرم‌افزار آماری Spss میزان ضریب اعتماد با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد ضریب آلفای

جدول ۲ میزان آلفای کرونباخ فرضیه‌ها و ابعاد تحقیق

متغیرهای تحقیق	فرضیه اول	فرضیه دوم	فرضیه سوم	فرضیه چهارم	فرضیه پنجم	آلفای کل
آلفای کرونباخ	۰/۷۶۱	۰/۷۷۶	۰/۷۸۹	۰/۸۵۹	۰/۸۴۳	۰/۹۴۰

کرونباخ برای

متغیرهای تحقیق و ابعاد آن به شرح زیر می‌باشد:

از آنجائیکه مقدار بدست آمده آلفای کرونباخ برای همه متغیرهای تحقیق بالای ۰/۷ می‌باشد می‌توان گفت پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

۱۸- ابزار جمع‌آوری اطلاعات

اطلاعات را می‌توان به روش‌های گوناگون در مکان‌های مختلف و از انواع منابع گردآوری کرد. روش‌های گردآوری اطلاعات مشتمل بر مصاحبه حضوری، مصاحبه تلفنی، مصاحبه رایانه‌ای، پرسشنامه حضوری، پستی یا الکترونیکی، مشاهده‌ی افراد یا رویدادها با ضبط یا بدون ضبط صوتی یا تصویری و انواع سایر فنون انگیزشی مانند آزمون‌های برون فکنی و منابع اطلاعاتی می‌توانند دست اول یا دست دوم و یا از هر دو نوع باشد در این تحقیق روش گردآوری اطلاعات پرسشنامه، کتب پایان‌نامه‌ها، مقالات و اینترنت و... خواهد بود. به عبارتی بخشی از جمع‌آوری اطلاعات از طرق مطالعه و کاوش در مقالات، کتب و پایان‌نامه‌ها و بخش دیگر از طریق پرسشنامه بدست می‌آید.

۱۹- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱. Reliability

محقق پس از آنکه روش تحقیق خود را مشخص کرد و با استفاده از ابزارهای مناسب داده‌های مورد نیاز را برای آزمون فرضیه‌های خود جمع‌آوری کرد، اکنون نوبت آن است که با بهره‌گیری از تکنیک‌های آماری مناسب که با روش تحقیق و نوع متغیرها سازگاری دارد، داده‌های جمع‌آوری شده را دسته‌بندی و تجزیه و تحلیل نماید و در نهایت فرضیه‌ها را که تا این مرحله او را در تحقیق هدایت کرده‌اند در بوته آزمایش قرار دهد و تکلیف آنها را مشخص نماید و سرانجام بتوان پاسخی (راه‌حلی) برای پرسشی که تحقیق تلاشی سیستماتیک برای بدست آوردن آن بود، بیاید (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۸۰؛ ۲۳۵). در این تحقیق برای بررسی سؤالات تحقیق در جامعه از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. روش‌های آماری مورد استفاده در این تحقیق عبارتند از:

(الف) آمار توصیفی (ب) آمار استنباطی

۲۰- توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی اعضای نمونه

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه‌ای که در پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شود. همچنین توصیف آماری داده‌ها، گامی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آن‌ها و پایه‌ای برای تبیین روابط بین متغیرهایی است که در پژوهش بکار می‌رود و در این پژوهش مطابق جدول ذیل می‌باشد.

جدول ۳ جمعیت شناختی اعضای نمونه

عنوان	نوع	فراوانی	درصد فراوانی	جمع فراوانی	جمع درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۳۹	۶۶/۱	۵۹	۱۰۰
	زن	۲۰	۳۳/۹		
سمت	مربی	۳۴	۵۷/۶	۵۹	۱۰۰
	کارشناس	۲۵	۴۲/۴		
تحصیلات	فوق لیسانس	۱۰	۱۶/۹	۵۹	۱۰۰
	لیسانس	۴۱	۶۹/۵		
	فوق دیپلم	۸	۱۳/۶		
سن	تا ۲۵ سال	۱	۱/۷	۵۹	۱۰۰
	بین ۲۶ تا ۳۵ سال	۳۰	۵۰/۸		
	بین ۳۶ تا ۴۵ سال	۲۴	۴/۷		
	بالای ۴۵ سال	۴	۶/۸		
سابقه کار	تا ۵ سال	۱۵	۲۵/۴	۵۹	۱۰۰
	بین ۶ تا ۱۰ سال	۱۹	۳۲/۵		
	بین ۱۱ تا ۱۵ سال	۱۷	۲۸/۸		
	بین ۱۶ تا ۲۰ سال	۵	۸/۵		
	بالای ۲۰ سال	۳	۵/۱		
رشته تحصیلی	علوم انسانی	۱۹	۳۲/۲	۵۹	۱۰۰
	علوم پایه و مهندسی	۴۰	۶۷/۸		

آمار استنباطی

به منظور تحلیل داده های پژوهش از تحلیل های گوناگون استفاده شده است. در مرحله اول نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف مورد بررسی قرار می گیرد. در مرحله بعد روایی سازه متغیرها و شاخص های منتج از آن ها با استفاده از آزمون تحلیل عاملی تاییدی مورد بررسی قرار می گیرد. در نهایت با استفاده از آزمون تی تک نمونه ای به بررسی فرضیات تحقیق و با استفاده از آزمون فریدمن به اولویت بندی عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی کارآموزان پرداخته می شود.

۲۱- آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

قبل از وارد شدن به مرحله آزمون فرضها لازم است تا از وضعیت نرمال بودن داده ها اطلاع حاصل شود. تا بر اساس نرمال بودن یا نبودن آنها، آزمون ها استفاده شود. در این آزمون اگر سطح معنی داری بدست آمده از اجرای آزمون، بزرگتر از مقدار خطا یعنی $0/05 =$ باشد فرض H_0 و در غیر اینصورت فرض H_1 تأیید خواهد شد.

داده ها نرمال است (از جامعه نرمال آمده اند) : H_0

داده ها نرمال نیست (از جامعه نرمال نیامده اند) : H_1

جدول ۴ آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای فرضیات تحقیق

متغیرها	Z کلموگروف - اسمیرنوف	سطح معناداری
فرضیه اول	۰/۹۶۴	۰/۳۱۱
فرضیه دوم	۱/۱۷۳	۰/۰۶۴
فرضیه سوم	۱/۳۰۱	۰/۰۸۳
فرضیه چهارم	۱/۱۹۰	۰/۱۱۳
فرضیه پنجم	۰/۸۶۱	۰/۴۴۹

با توجه به اینکه سطح معناداری برای متغیرهای تحقیق بزرگتر از $0/05$ است پس فرض H_0 تایید می شود و نتیجه می گیریم که داده های جمع آوری شده برای متغیرهای تحقیق نرمال است.

تحلیل عاملی تأییدی

در ارزیابی بخش اندازه گیری مدل محقق باید به بررسی روابط بین متغیرهای نهفته و متغیرهای آشکار مدل بپردازد. در اینجا هدف تعیین اعتبار یا روایی و اعتماد یا پایایی اندازه گیری های مورد نظر است. در بحث اعتبار یا روایی این مسئله مطرح است

که آیا شاخص‌ها یا متغیرهای آشکار همان چیز را اندازه‌گیری می‌کنند که مدنظر محقق است یا چیز دیگری را. در مقابل مسئله اعتماد یا پایایی با این موضوع سرو کار دارد که شاخص‌های مورد استفاده با چه دقتی موضوع مورد نظر را اندازه‌گیری می‌کنند.

به همین منظور با استفاده از نرم افزار SPSS آزمون تحلیل تائیدی انجام می‌شود. هر چه مقادیر بدست آمده بزرگ تر باشد عامل‌های استخراج شده متغیرها را بهتر نمایش می‌دهد. و مقادیرهای زیر ۰/۵ باید حذف شوند. که بار عاملی تمام سوالات بالای ۰/۷ بود که به معنی تائید می‌باشد.

۲۲- بررسی فرضیات تحقیق

در صورتیکه یک متغیر نرمال باشد ما می‌توانیم از آزمون‌های پارامتری استفاده نمائیم و در صورتیکه متغیرها نرمال نباشند، مجوز استفاده از آزمون‌های پارامتری را نداریم. و باید برای آزمودن متغیرها از آزمون‌های ناپارامتری استفاده نمائیم. با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف نتیجه گرفتیم که تمامی متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمالی می‌باشند، سپس برای آزمون سوالات تحقیق از روش‌های پارامتری استفاده می‌نمائیم. حال به مقایسه میانگین متغیرهای تحقیق با مقدار حد وسط عدد ۳ می‌پردازیم. چون مقدار میانگین یک جامعه با یک عدد مقایسه می‌شود از آزمون تی تک نمونه ای (One-Sample T Test) استفاده می‌شود.

در تمامی آزمون‌ها اگر مقدار سطح معنی داری (Sig) بزرگتر از سطح خطا (۰/۰۵) باشد H_0 را نتیجه می‌گیریم و در صورتیکه سطح معنی داری (Sig) کوچکتر از سطح خطا (۰/۰۵) باشد H_1 را نتیجه می‌گیریم.

فرضیه اصلی تحقیق

آموزش مهارت‌های کارآفرینی بر توسعه‌ی کارآفرینی تاثیر دارد.

H_0 : میانگین امتیازات داده شده به تاثیر آموزش مهارت‌های کارآفرینی بر توسعه‌ی کارآفرینی کوچکتر یا مساوی ۳ است.

H_1 : میانگین امتیازات داده شده به تاثیر آموزش کارآفرینی بر توسعه‌ی کارآفرینی بزرگتر از ۳ است.

$$H_1: \sim > 3 \quad H_0: \sim \leq 3$$

جدول ۵ خلاصه نتایج آماری مربوط به فرضیه اصلی تحقیق

شاخص	تعداد جامعه	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار میانگین
فرضیه اصلی	۵۹	۴.۱۲۹۵	۰.۶۴۲۷۷	۰.۰۶۲۵
فرضیه فرعی اول	۵۹	۴.۲۱۳۶	۰.۵۱۸۴۴	۰.۰۶۷۴۹
فرضیه فرعی دوم	۵۹	۴.۰۳۶۷	۰.۵۱۷۰۲	۰.۰۶۷۳۱
فرضیه فرعی اول	۵۹	۴.۱۲۲۰	۰.۵۳۴۳۶	۰.۰۶۹۵۷
فرضیه فرعی دوم	۵۹	۴.۱۱۳۰	۰.۵۳۴۲۶	۰.۰۶۹۵۶
فرضیه فرعی سوم	۵۹	۴.۱۶۲۰	۰.۵۱۴۷۱	۰.۰۶۷۰۱

نتیجه این آزمون شامل دو خروجی است که خروجی اول جدول (۴-۱۰) آمار توصیفی مربوط به آزمون فرض را ارائه می‌کند و اعداد محاسبه شده به ترتیب تعداد داده‌ها، میانگین، انحراف معیار و خطای میانگین را نشان می‌دهد. نتایج آزمون آمار توصیفی نشان می‌دهد.

دهد که مقدار میانگین نمونه از ۳ بیشتر است یا کمتر، ولی این موضوع باید از طریق آمار استنباطی (آزمون فرض یا فاصله عدم اطمینان) تأیید می شود.

جدول ۶ نتایج آزمون t تک نمونه‌ای شاخص های فرضیه اصلی تحقیق

Test value=۳						شاخص
فاصله اطمینان ۹۵ درصد اختلاف		تفاوت میانگین	عدد معناداری (sig)	درجه آزادی	t	
بالایی	پائینی					
.	فرضیه اصلی
.	فرضیه فرعی اول
.	فرضیه فرعی دوم
.	فرضیه فرعی سوم
.	فرضیه فرعی چهارم
.	فرضیه فرعی پنجم

برای فرضیه اصلی فرضیه صفر را چنین تعریف می کنیم که با توجه به پرسشنامه و طیف پاسخ ها میانگین نظرات برابر یا کمتر از ۳ می باشد. فرض مخالف آن یا فرضیه یک با توجه به پرسشنامه و طیف پاسخ ها میانگین نظرات بالاتر از ۳ می باشد. همانطور که در جدول مشاهده می شود ۴-۱۱ در سطح ۹۵٪ اطمینان (یا خطا ۵٪) حد بالا مثبت و حد پائین مثبت می باشد و میزان خطای مشاهده شده (۰/۰۰۰) که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض H_1 تأیید و فرض H_0 رد می شود. یعنی آموزش مهارت‌های کارآفرینی بر توسعه-ی کارآفرینی تأثیر دارد.

به منظور اولویت بندی عوامل تأثیرگذار بر توسعه کارآفرینی کارآموزان از رتبه بندی فریدمن استفاده می شود که نتایج آن به شرح زیر می باشد:

جدول ۷ آزمون فریدمن

متغیرها	ایجاد انگیزه های کارآفرینی	افزایش ویژگی‌ها ی کارآفرینی	کسب مهارت های فنی کارآفرینانه	کسب مهارت های شخصی کارآفرینه	کسب مهارت های مدیریتی کارآفرینانه
رتبه میانگین	۳/۴۷	۲/۴۱	۳/۱۶	۳/۰۳	۲/۹۳

با توجه به نتایج بدست آمده از میانگین می توان گفت ایجاد انگیزه های کارآفرینی با میانگین ۳/۴۷ دارای بیشترین رتبه و پرورش ویژگی‌ها ی کارآفرینی با میانگین ۲/۴۱ دارای کمترین رتبه می باشد.

جدول ۸: عدم یکسان بودن رتبه عوامل تأثیرگذار

N	.
Chi-square	.
Df	.
Sig	.

از آنجائیکه Sig (سطح معناداری) کمتر از ۵ درصد است، ادعای یکسان بودن رتبه (اولویت) عوامل تاثیرگذار بر توسعه کارآفرینی کارآموزان پذیرفته نمی شود.

۲۳- پیشنهادات

پیشنهادات حاصل تحقیق برای مراکز آموزش فنی و حرفه ای

۱- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه اول که رابطه مثبت بین افزایش رفتار کارآفرینانه کارآموزان بر اساس ایجاد انگیزه های کارآفرینی کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای وجود دارد بنابراین به مدیران مراکز پیشنهاد می گردد که علاوه بر آموزش های مهارتی (سخت افزاری)، حتماً آموزش های نرم افزاری (کارآفرینی) که شامل آموزش کسب ثروت، نیازبه موفقیت، استقلال طلبی، تمایل به خلق چیزهای نو، قصدونیت کارآفرینانه و خلق ارزش برای جامعه به صورت استاندارد آموزشی جداگانه یا تلفیقی از استاندارد حرف جزء برنامه آموزشی برای کارآموزان مراکز باشد که موجب ارتقاء و اثربخشی بیشترآموزشهای مهارتی مراکز شود.

۲- با عنایت به نتایج حاصل از فرضیه دوم که نشان داد بین افزایش ویژگی های کارآفرینی کارآموزان و افزایش رفتار کارآفرینانه رابطه مثبتی وجود دارد بنابراین به مدیران مراکز پیشنهاد می گردد درمراکز آموزش فنی و حرفه ای علاوه بر آموزش های مهارتی (سخت افزاری)، حتماً آموزش های نرم افزاری (کارآفرینی) که شامل خودباوری، اعتماد به نفس، تشخیص فرصت، قدرت تحمل ابهام، رویاپردازی، عملگرایی و آرامش فکری جهت ارتقاء و افزایش اثربخشی آموزش های مراکز در نظر گرفته شود.

۳- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه سوم که نشان داد بین رفتار کارآفرینانه و کسب مهارت های شخصی کارآفرینانه رابطه مثبتی وجود دارد بنابراین پیشنهاد می گردد مدیران مراکز آموزش فنی و حرفه ای علاوه بر آموزشهای مهارتی لازم (سخت افزاری) هر حرفه، آموزش های نرم افزاری شامل ریسک پذیری، توانایی اداره تغییر، نوآوری، تغییرمحوری، مقاومت و پشتکاری رهبری و دوراندیشی به کارآموزان آموزش داده شود.

۴- نتایج حاصل از فرضیه چهارم نشان داد بین رفتار کارآفرینانه و کسب مهارت های مدیریتی کارآفرینانه رابطه مثبتی وجود دارد بنابراین پیشنهاد می گردد مدیران مراکز آموزش فنی و حرفه ای علاوه بر آموزشهای مهارتی لازم (سخت افزاری) هر حرفه، آموزش های نرم افزاری شامل برنامه ریزی و تعیین اهداف، تصمیم گیری، روابط انسانی، بازاریابی، راه اندازی کسب و کار، مهارت های مالی و حسابداری، مدیریت، کنترل، مذاکره برای موفقیت و مدیریت توسعه به کارآموزان آموزش داده شود که زمینه کارآفرینی بیشتر برای کارآموزان فراهم گردد .

۵- نتایج حاصل از فرضیه پنجم که نشان داد بین رفتار کارآفرینانه و مهارت های فنی کارآفرینی رابطه مثبتی وجود دارد بنابراین پیشنهاد می گردد مدیران مراکز آموزش فنی و حرفه ای علاوه بر آموزشهای مهارتی (سخت افزاری) لازم هر حرفه، آموزش های نرم افزاری (کارآفرینی) مهارت های نوشتاری، ارتباطات شفاهی یا کلامی، نظارت و ارزیابی محیط، مدیریت کسب و کار، تکنولوژی، مهارت میان فردی، مهارت شنیداری، توانایی سازماندهی و مدیریت مشارکتی به کارآموزان آموزش داده شود که تعهد و زمینه کارآفرینی بیشتر برای کارآموزان ایجاد گردد .

۲۴- پیشنهادات جانبی برای مراکز آموزش فنی و حرفه ای

یکی از چالش‌های امروز مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، کارآفرینی است و اجرای یک برنامه موفق و موثر آموزش و مشاوره کارآفرینی نیازمند در نظر گرفتن تمام ابعاد کارآفرینی است. اما این که آیا مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای با وجود این همه امکانات و تجهیزات و جریان فکری صرف مهارت آموزی (بدون مشاوره و آموزش کارآفرینی) حاکم بر آنها، می‌توانند چنین برنامه‌ای را پیاده کنند یا خیر، مشخص نیست. بایستی مراقب بود تارهیافت‌های تلفیق آموزش‌های سخت افزاری و نرم افزاری (کارآفرینی) در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، کاملاً بررسی و مطالعه گردیده و به نحوی تلفیق صورت پذیرد که اثرات لازم و مورد انتظار را داشته باشد. تنها ارائه آموزش مهارتی سخت افزاری حتی با کیفیت بسیار عالی بدون آموزش مهارتی نرم افزاری (کارآفرینی و مشاوره آموزشی) مناسب نخواهد بود و علیرغم هزینه‌های زیاد آموزش مهارتی سخت افزاری مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای باعث گمراهی و انحراف از مسیر اهداف سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای که همان آموزش تولید محوری باشد خواهد شد بنابراین بایستی از طریق مطالعه محیط پیرامون مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و محیط واقعی کسب و کار کارآفرینانه و با در نظر گرفتن توانایی‌ها و امکانات موجود، یک برنامه طولانی مدت و همه‌جانبه طراحی و اجرا نمود. با عنایت به اینکه آموزش و مشاوره کارآفرینی در چندین سطح می‌باشد که دربرگیرنده زمینه لازم جهت توسعه مهارت‌های نرم افزاری (کارآفرینی) (کارآموزان تاثیر خواهد داشت بر همین اساس به طور کلی یک رهیافت جهت تلفیق آموزش و مشاوره کارآفرینی در نظام آموزش مهارتی یعنی تلفیق استاندارد آموزشی کارآفرینی جزء استاندارد آموزشی سخت افزاری هر حرفه آموزشی باشد و پیشنهاد می‌گردد.

۱. تلفیق استاندارد‌های آموزش حرفه با آموزش کارآفرینی، یعنی آموزش نرم افزاری (کارآفرینی و مشاوره) بخشی از استاندارد حرفه‌های آموزشی باشد

۲. با توجه به یافته‌های تحقیق لازم است برنامه‌های دوره آموزشی کارآموزان با قصد پرورش مهارت‌های نرم افزاری (کارآفرینی) کارآموزان موردبازبینی قرارگیرد.

۳. هنگام تهیه و تدوین تعهدآموزشی سالانه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای برای آموزش متقاضیان، نیازسنجی به عنوان اولین گام برای شناسایی شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب دوره‌های آموزشی مبتنی بر یادگیری مهارت‌های رفتاری کارآفرینی کارآموزان را نشان می‌دهد موردتوجه قرارگیرد

۴. براساس نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود هنگام طراحی استانداردهای آموزشی حرفه با هدف پرورش مهارت‌های کارآفرینی کارآموزان در نظر گرفته شود که برای این منظور می‌توان با رویکرد تلفیق آموزش کارآفرینی به عنوان بخشی از استاندارد آموزشی حرفه‌ها یا ارائه دوره مستقل کارآفرینی به عنوان یک دوره مکمل برای تغییر رفتار برای تمام کارآموزان در نظر گرفته شود.

۵- تمام دوره‌های آموزشی کارآموزان با هدف پرورش ویژگی‌ها، ایجادانگیزه و پرورش مهارت نرم افزاری (کارآفرینی) کارآموزان باید موجب ارتقا و توسعه دانش، نگرش و مهارت‌های موردنیاز یک حیطة مناسب در کارآموزان شود و همچنین، زمینه پرورش مهارت‌های ذهنی، روحیه کارآفرینی، افزایش دانش کارآفرینی و تربیت کارآموزان کارآفرین را فراهم سازد.

۶- برگزاری جشنواره‌های کارآفرینی از سطح مهد کودک‌ها تا سطح دبیرستان.

لذا ضروری است تا علاوه بر توسعه و گسترش رویکرد تحقیقاتی کارآفرینی در موسسات خصوصی و دولتی نظیر وزارتخانه های بازرگانی، وزارت تعاون و کارورفاه اجتماعی، حمایت های مالی واطلاعاتی از کارآفرینان، تامین امنیت اقتصادی واجتماعی آنها وتقویت نظام های حرفه ای وگسترش مشاغل کوچک و... برعهده سازمان آموزش فنی وحرفه ای باشد امروزه با وجود طراحی دوره های آموزشی برای کارآفرینان، درکشورهای پیشرفته جهت گیری های هدفمندی به سوی کارآفرینی از همان مقاطع ابتدائی آغاز می گردد ودر کلیه مقاطع تحصیلی سعی براین است تا انگیزه ورغبت دانش آموزان برای ((کارآفرین شدن)) تقویت شود، لکن با توجه به شرایط کنونی جامعه ابتدا باید شاخه های درسی در خصوص کارآفرینی در برنامه های نهاد های آموزشی حتی نظامی لحاظ گردد تا آنها ضمن تربیت مدرسان واساتید آموزش ومشاوره های کارآفرینی، با برگزاری همایش های تخصصی وفعالیت های آموزشی وپژوهشی، به بررسی موضوع کارآفرینی از دیدگاه اقتصادی، جامعه شناسی وروان شناسی پرداخته وبسترمناسبی جهت شناسایی ورشد کارآفرینان فراهم شود.

۲۵- پیشنهادات برای محققین بعدی

۱. اعلام معیاری برای رتبه بندی مراکز آموزش فنی وحرفه ای کشور بر اساس فعالیتهای رفتار کارآفرینانه تحقیق حاضر بر اساس نظرات و دیدگاههای مربیان وکارشناسان مراکز آموزش فنی وحرفه ای شهرستان پارس آباد درخصوص مشاوره آموزشی وفعالیت های مرتبط با این نوع مراکز صورت گرفته است به نظرمیرسد بررسی دیدگاه ونظرات کارآموزان در خصوص آموزش ومشاوره کارآفرینی، که جامعه هدف درسازمان آموزش فنی وحرفه ای کشور می باشند و تمام سعی و تلاش نظام آموزش مهارتی غیر رسمی کشور در جهت ارتقاء توانمندی آنان است مفید می باشد

۲. با توجه به اینکه در تحقیق حاضر به بررسی تاثیر مشاوره آموزشی بر افزایش رفتار کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی وحرفه ای شهرستان پارس آباد مغان به عنوان یکی از مراکز فعال استان اردبیل و کشور پرداخته شده است پیشنهاد می شود در سایر مراکز آموزش فنی وحرفه ای کشور نیز پرداخته شود.

۳. پیشنهاد میشود در خصوص تاثیرمیزان رفتار کارآفرینانه مدیران و روسای مراکز آموزش فنی وحرفه ای بر کارآفرین شدن مراکز آموزش فنی وحرفه ای پرداخته شود که می تواند نقش به سزایی درافزایش و ایجاد درآمد برای سازمان آموزش فنی وحرفه ای کشور و اشتغال زایی کارآموزان بعداز فارغ التحصیل شدن باشد.

منابع و مأخذ

فهرست منابع فارسی:

- ۱) اسدی، ع. قاسمی، ج. (۱۳۸۹) تحلیل عاملی موثر در ایجاد روحیه کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم وصنایع کشاورزی) دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ ۲۴
- ۲) آراستی، ز. ایمانی پور، ن. سعیدبنادکی، س. (۱۳۹۰) نقش آموزش درس "مبانی کارآفرینی" در قصد کارآفرینی دانشجویان رشته های غیر مدیریت، فصلنامه توسعه کارآفرینی، شماره ۱۴
- ۳) آذر، ع. مومنی، م. (۱۳۸۵) آمار و کاربرد آن در مدیریت (تحلیل آماری)، انتشارات سمت جلد دوم.
- ۴) اسعدی، ن. (۱۳۹۱) ضرورت آموزش کارآفرینی در ایران، هفته نامه خبری - تحلیلی برنامه، شماره ۴۴۹.

- ۵) الوانی، سیدمهدی و رودگرزاد، فروغ. (۱۳۸۹) طراحی مدل کارآفرینی در سازمان های کوچک و متوسط سازمان فنی و حرفه ای، مجله مدیریت توسعه و تحول، شماره ۵.
- ۶) احمدپورداریانی، محمود و مقیمی، سید محمد، آموزش کارآفرینی در کسب و کارهای کوچک و متوسط ایران، پاییز ۱۳۸۷، فصلنامه توسعه کارآفرینی، شماره ۱.
- ۷) احمد پور داریانی، م. مقیمی، س. (۱۳۸۵) مبانی کارآفرینی، نشر فرا اندیش، تهران، چاپ اول.
- ۸) احمدی پور، ل. (۱۳۸۸) بررسی اثربخشی آموزش مهارت های کارآفرینی، ماهنامه اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی کار و جامعه، شماره ۱۰۸.
- ۹) امامی، م. سادات سعیدی، م. (۱۳۸۲) نقش و اهمیت آموزشهای فنی و حرفه ای در توسعه خود اشتغالی و کارآفرینی، نشریه کار و جامعه، شماره ۸۱.
- ۱۰) احمدپورداریانی، م. مطلبی، م. (۱۳۹۰) ارائه مدل یادگیری مادام العمر کارآفرینی با رویکرد تلفیقی (ارائه شده توسط کنسرسیوم آموزش کارآفرینی)، نشریه کار و جامعه، شماره ۱۳۴.
- ۱۱) اکبری، ک. (۱۳۸۰) نقش آموزش در توسعه کارآفرینی، مجموعه مقالات کارآفرینی و فناوریهای پیشرفته، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۲) توکلی مقدم، ر. آیانی، س. عموزاده خلیلی، ح. (۱۳۸۷) بررسی عوامل اثربخش در آموزش کارآفرینی و راهکار گذراز موانع، اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی کار و جامعه، شماره ۱۰۲.
- ۱۳) زعفریان، ر. فراهی، ا. عطاران، س. (۱۳۸۹) ارزیابی اثربخشی آموزش الکترونیکی کارآفرینی (بررسی موردی: رشته کارآفرینی در مرکز آموزش های الکترونیکی دانشگاه تهران)، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، نوآوری و کارآفرینی شهرشیراز.
- ۱۴) خسروی پور، ب. عسگریان دهکردی، ف. (۱۳۸۸) ضرورت تقویت آموزش های کارآفرینی در فعالیت های کشاورزی، نشریه کار و جامعه، شماره ۱۱۲.۱۴
- ۱۵) رازقندی. (۱۳۸۶) استراتژی آموزش کارآفرینی: توسعه و اثربخشی کارآفرینانه، اولین کنفرانس ملی کارآفرینی، خلاقیت و سازمان های آینده، سایت مرجع دانش، www.civilica.com

فهرست منابع غیر فارسی:

۱۶. apo(۲۰۰۳), development of agribusiness enterprises: report of the apo seminar on development of agribusiness enterprises.indonesia, ۲۰.
۱۷. michael h. morris; Pamela s. lewis; Donald l. sexton; "reconceptualizing entrepreneurship: an input-output perspective", sam advanced management journal, vol. ۵۹, wntr, ۱۹۹۴.
۱۸. ruud weijermars; "value chain analysis of the natural gas industry: lessons from the us regulatory success and opportunities for Europe", journal of natural gas science and engineering, no. ۲-۳, vol. ۲, p.p. ۸۶-۱۰۴, ۲۰۱۰.
۱۹. hurley, amy (۱۹۹۹) incorporating feminist theories in to sociological theories of entrepreneurship, women in management review, vol. ۱۴, n. ۲, p.p. ۲-۷.
۲۰. sergey anokhin; dietmar grichnik; Robert d. hisrich; (۲۰۰۸) "the journey from novice to serial entrepreneurship in china and germany: are the drivers the same?", managing global transitions, issue ۲, vol. ۶, p.p. ۱۱۷-۱۴۲.
۲۱. entrepreneurship in Saudi Arabia, pp. ۱۲-۱۴, ۳۰. Porter, Michael e. (۲۰۰۹), competitiveness and the state of
۲۲. Developing Graduate Entrepreneur: An Analysis of Entrepreneurship Education Programmes in Ireland (Patrica Fleming, ۱۹۹۹)